

Gyűlölet

Papp Sándor Zsigmondot kérdezi Szepesi Dóra

Új nagyregényében egy család élete elevenedik fel a romániai diktatúra 70-es, 80-as éveiből. Szereplői egyként vergődnek egy sötét parancsuralom korlátai között és végletes érzelmeik fogságában.

Vajon meddig kell hordoznia az idegenség, a gyűlölet érzését az új generációnak?

Bárcsak tudnám a választ. Bárcsak tudnám, hogy például a manapság keltett gyűlölethullám milyen meglepő és váratlan történésekhez vezet majd, miben csúcsosodik ki, vagy hogyan lapang még nagyon hosszú időnkig. A gyűlölet talán az egyetlen olyan „tudásunk”, amelyet nagyon könnyen „sajátítunk” el, viszont nagyon hosszú ideig velünk marad. A reflexeinkben, a csontokban. És ugyanígy adjuk tovább.

Történelembe ágyazott élettörténetek, megvilágító éleslátással és egy krimi izgalommal – így foglaltam össze magamnak a regény olvasása után az élményt. Az előző regény, a Semmi kis életek megjelenése óta eltelt hét év. Ennyi lenne egy nagyregény kihordási ideje?

Igazából csak hat, ha nagyon megpiszkáljuk, és a kettő között még volt

egy novelláskötet is. Egyébként meg igen, nekem valahogy ennyi idő kell. Sok a leállás, a megtorpanás, és nem szeretem az első, túlságosan kézenfekvő ötleteket. Így meg kell várni a második, nem ritkán a harmadik hullámot, mert azok már nem a legkönnyebb megoldásokat kínálják. Azokban már van annyi helyzeti energia, amitől élni kezd a történet, és nem hasonlít egy megcsócsált sztorira, amit két tömény után halani lehet a jobb kocsimákban.

A főhős Loboncz Márton, egy Kárpátokon túli kisvárosban született, Erdélyben nőtt fel, a jelenben már Budapesten él. Ez eddig az íróra is igaz, de a regény persze fikció. A könyvbemutatón megtudtuk, mi az az abszurd, személyes történet, amit kölcsönkap a főszereplő kisgyerek...

Igen, én is Moldvában születtem, akár csak a főhősöm, és azért helyezte ki oda a hatalom a Kolozsváron végzett születésem, hogy én lehetőleg már román-

ként nőjek fel. Mit mondjak, nem sikerült. Gondolkodtam rajta, hogy én is elutazzak a születésem helyére, életemben először, akár csak Loboncz Márton, de aztán elvettem. Kellett az a kis távolság, amelyet a valóság túlságosan leszűkített volna. Néha jobb a képzelet „tudatlansága”.

Már a regény elején kiderül, hogy a fiú nyomoz apja után, aki gyilkosság miatt ült és nemrég szabadult a börtönből... A helyszínek félig-meddig fiktívek, miért?

Budapest és Bukarest kivételével valóban minden fiktív. Egyrészt könnyebb volt így dolgozni, nem zavartak a földrajzi és városrendezési tények, és nem is akartam olyan levelet kapni, hogy hát ez tiszta hazugság, az Albatrosz utcában nem is járt a troli. Szeretek válogatni a részletek között, és azt felnagyítani vagy zsugorítani, ami a regény érdekét szolgálja. Nekem a háttér, a valóság addig kell csak, amíg el nem indítja a fantázi-

ám. Mint a slusszkulcs egy álomautóhoz.

Nagyon szikár ez a cím, szinte mellbe vágja az embert. Miért lett Gyűlölet a regény címe?

Eredetileg csak munkacím volt, és amikor a regény háromnegyedénél elkezdtem gondolkodni a valódi címen, és tucatjával jutottak eszembe rosszabbnál rosszabb változatok, akkor feladtam. Ráadásul a szerkesztőm is győzködött, hogy ez igenis jó cím. Így maradt ez. Karácsonyra és születésnapra ideális.

A magyar nyelvben a gyűlöl, az öl és az ölel hasonló hangzású szavak. Bár lehet hogy ez részemről amatőr nyelvészkedés, mégis érdekesnek tartom. Azt jelzi, hogy ezek a dolgok egyáltalán nincsenek egymástól távol. Mi a véleményed erről?

Az biztos, hogy ahol gyűlölet van, ott az agresszió sem késik soká. Először csak verbálisan, aztán jön némi kakaskodás, és a végén bizony vér fog folyni. Így vagy úgy, kevés vagy sok, de folyni fog. Persze az a változat sem túl szívderítő, amikor csak senyved az emberben hosszú évtizedekig, lassan elszenesít mindent, a boldogságra való képességet, az empátiát, a racionalitást. Ez is gyilkosság, csak magunk felé irányul.

A regényben nem egyszerűen etnikai gyűlöletről van szó, hanem – ahogyan Tompa Andrea is fogalmazott a bemutatón –, inkább univerzálisabb idegenségérzésről, kapcsolódási kép telenségről, az elfogadás és az együttérzés hiányáról... Mennyire be tud szívárogni a hétköznapiakba, a magánéletbe a hatalom diktálta szemlélet!

Épp ezért tartom a legnagyobb felelőtlenségnek, amikor ezzel játszanak. De ez azzal is összefügg, amit az előbb mondtam, hogy leginkább minket pusztít el a mások iránt érzett gyűlölet. Ebben a játszmában sosincs nyertes,

legfeljebb az nevetget kis ideig, aki kiengedte a szellemet a palackból. De a kiengedők is ritkán szokták túlélni az ilyesmit, sem politika, sem egyéb értelem. Ez nem az a szellem, amely teljesítené három kívánságunkat. Ez a szellem csak elvesz, és nem ad semmit.

Nagyon tetszik, hogy történet tele van költői képekkel. Úgy érzem, általuk közel kerülünk a problémákhoz, érzésekhez, indulatokhoz, egyben távolságból is tudjuk szemlélni őket. Mintha a költőiség finomítaná, megvilágítaná a regényből áradó léghört. Lehetséges ez?

De még mennyire! A költészet talán ahhoz kell, hogy ne taszítsam a kelleténél is sötétebb verembe az olvasót. Nem lenne jó, ha ezután nem olvasna többet, csak kuksolna a sarokban maga elé bámulva. Ugyanakkor a levegőtlenességnek is megvan a maga költészete, ha úgy tetszik szépsége, borzongató ereje. Bár tudom, hogy a legtöbb ember undorodva fordul el tőlük, engem mindig csodálattal töltenek el azok az állatok, amelyek ott élnek, ahol elvileg már nem nagyon van lehetőség az életre. Talán egy kicsit ilyenek az én szereplőim is. Gyönyörű torzók, és mégis az életrevalóság csupasz diadalai. Csak épp egy nem túl boldog élet lehetősége lüktet bennük.

Érdekes momentum, hogy a fiatal főhős rendszeres öngyűlöleti negyedórákat tart. Ez egyfajta terápia? Kell az egészséghez, „mint reggelente a frissen facsart narancslé”?

Az öngyűlölethez igen jó önismeret kell. Meg elszánás. Türelem. Saját magunk díványára fekszünk fel, és érdeklődve hallgatjuk a válaszainkat. Ahogy próbáljuk kidumálni magunkat a saját pitiáner bűneink alól. Arról nem is beszélve, hogy ezzel kifogjuk a szelet a minket gyűlölők vásznából. Szóval ez is

lehet a hosszú élet titka. Egy túlságosan nárcisztikus korban igenis jól jöhet egy kis ellensúly. Valami, ami pár percre kijózanít. Túlságosan szeretjük magunkat és ez a mámor már kikezdte az ítélőképességünket, az igazságérzetünket, és szerintem hizlal is. Szóval komolyan ajánlom mindenkinek, hogy reggelente vegye elő magát, mint egy rossz gyereket.

A regényben sok meglepetés volt a számomra, a vége is ilyen. Mi volt a szándékod ezzel a nyitott befejezéssel?

Akkor szerettem volna befejezni, amikor úgy éreztem, hogy még van egy kis remény. Talán visszafordítható minden, hiába van meccslabdája a körülményeknek, még ki lehet bújni a vere ségből. Két mondat még, és ez a remény is kihunyt volna. Legalábbis én így képzelem. Meg aztán mindig is úgy gondoltam, hogy a jobb regények épp annyi munkát adnak az olvasóknak, mint az írójának. Minél rosszabb egy könyv, annál kevesebb melót jut a befogadónak. Nem a válasza tanítanak meg, hanem a kérdés képességére.

Papp Sándor Zsigmond
Gyűlölet
Jelenkor Kiadó, 2018, 476 oldal, 3499 Ft

A Nap Kiadó

a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon

KISS GY. CSABA

Közép-európai találkozásaim

18 év – 41 arckép

Magyar esszék sorozat

Fr/5 alak, keménytáblás, ISBN 978 963 332 114 0, 184 oldal, 3150 Ft

A szerzőnek e kötetéből a mai közép-európai szellemi élet sajátos metszete rajzolódik ki előttünk. Személyes ismerőseiről, barátairól készített rövid esszéiben portrét – nagyjából az ezredforduló táján. Színes változatosságban lépnek elénk költők, történészek, műfordítók, tudós emberek és művészek, akikkel hosszabb-rövidebb ideig alkalma volt találkoznia, akiknek ismeri személyét és munkásságát Lengyelországtól és Csehországtól, Szlovákián keresztül egészen Szlovéniáig és Horvátorszáig, Szerbiáig. Többek között: Bohumil Hrabal, Czesław Miłosz, Andrzej Wajda és Zbigniew Herbert. De elkészült az arcképvázlata a szerb Danilo Kišnek, a szlovák Emil Boleslav Lukácsnak, a szlovén Veno Taufernek is.

A portrék pillanatfölvételnek tekinthetők, visszatekintenek a barátság múltjára vagy csupán a személyes benyomásokat rögzítik.

SÁRKÖZY PÉTER

„Mért ne legyek tisztességes!”

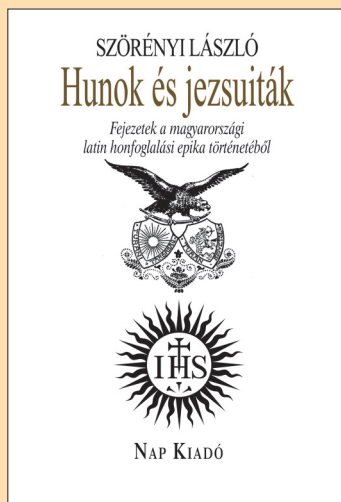
József Attiláról

Magyar esszék sorozat

B/5 alak, keménytáblás, ISBN 978 963 332 117 1, 280 oldal, 3500 Ft

Sárközy Péternek, a Római Tudományegyetem Magyar Tanszéke professzorának 1996-ban és 2001-ben megjelent tanulmánykötete igen nagy sikert aratott, ezek a tanulmányok ugyanis szakítottak az addigi „hivatalos” József Attila-képpel. A szerző a 90-es évek elején egymás után sorra vette a költő életével kapcsolatos legendákat és az életművére ráragasztott hazugságokat. Kimutatta, hogy ezek a „legendák” úgy ráragódtak József Attila életművére, mint versében a guanó, és máig lehetetlenné teszik József Attila érett, 1932 utáni költészetének megértését. A jelenlegi kötet az 1996-ban megjelent tanulmányok mellett közli Sárközy Péter 1996–2015 között írt újabb József Attila-tanulmányait, melyekben vitába száll a Szabolcsi Miklós örökségét tovább folytató, ma is „hivatalosnak” számító József Attila-ekzetek egyoldalú beállítással.

A kötetben ezenkívül a Nagyon fáj-kötet verseinek az explication de texte módszerét követő szöveg-lemzése áll.

SZÖRÉNYI LÁSZLÓ

Hunok és jezsuiták.

Fejezetek a magyarországi latin honfoglalási epika történetéből

Második, javított, bővített kiadás

Magyar esszék sorozat – Szörényi László életműsorozat

B/5 alak, keménytáblás, ISBN 978 963 332 103 4, 280 oldal, 3750 Ft

Szörényi László könyvének tárgya a magyarországi, főleg jezsuiták által megalapozott és általuk is művelt hun tárgyú, de a hun-magyar azonosságot valló történelemszemléletnek megfelelően akkor honfoglalási témájának értelmezett epikus költészet.

A jezsuita rend a 18. században az egész hazai felsőoktatás túlnyomó részét kezében tartotta, és jól szervezett értelmiségi csoportként is felfogható már, amelynek körében korszerű tendenciák kerültek előtérbe: a természettudósok és hivatásos történétírók mellett éppen azok, akik a szerző munkájában példás méltatásban részesülnek.

Az 1993-ban megjelent első kiadáshoz a szerző hozzáillesztette az eltelt 25 év alatt született hasonló tematikájú írásait.

**A könyveket a Millenárison, a Supka Géza teremben,
2018. április 20-án, pénteken, 15 órakor mutatjuk be!**

Dedikálások a Nap Kiadó K4-es standján

2018. április 20., péntek:

Juhász Előd 11-12, Pusztay János 13-14, Ágh István 14-15, Gróh Gáspár 16-17
Kiss Gy. Csaba 16-17, Sárközy Péter 16-17, Szörényi László 16-17

2018. április 20., szombat:

Juhász Előd 11-12, Lukács Sándor 11-12, Sárosi Bálint 13-14, Gróh Gáspár 14-15
Ágh István 15-16, Kiss Gy. Csaba 16-17, Sárközy Péter 17-18

2018. április 20., vasárnap:

Lukács Sándor 11-12, Juhász Előd 14-15, Kiss Gy. Csaba 16-17, Szörényi László 17-18

www.napkiado.hu

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT ÚJDONSÁGAI

Trianon és az olasz diplomácia – Dokumentumok a békeszerződés előkészítéséről, 1919–1920

Magyar Történelmi Emlékek – Okmánytárak – Trianon-dokumentumok és -tanulmányok 1., JUHÁSZ BALÁZS (ÖSSZEÁLL.)
188 oldal, kemény táblás, 2490 Ft

Jelen válogatásban Juhász Balázs történet-sz-kutató azt mutatja be, hogy milyen főbb érdekek vezérelték a Kárpát-medence újrendezése során az olasz külpolitikát: a térségpolitikájuk keretében mikor, hogyan és miért támogatták a magyar igényeket; Olaszország miként próbálta biztosítani Fiume és Trieszt hátszögét a kikötők gazdasági jelentőségének fenntartása céljából; milyen kereskedelmi intézkedéseket hoztak a magyarországi piac megszerzéséért; illetve miért csak relatíve későn térhettek haza az olaszországi magyar hadifoglyok.

A magyar művészet a 19. században – Képzőművészet

SISA JÓZSEF (FŐSZERK.) – PAPP JÚLIA– KIRÁLY ERZSÉBET (SZERK.)
1004 oldal, kemény táblás, védőborítóval
9800 Ft

A kötet a Magyar Tudományos Akadémia azon könyvsorozatának része, amely Magyarország művészetének történetét mutatja be a kezdetektől napjainkig. A festészet és a szobrászat alkotják a vezérfonalat, de szó esik többek között a populáris grafikáról, a fényképezésről és az emlékművekről is. Hasonló hangsúlyt kapnak a különféle iskolák, egyletek és gyűjtemények. Megismerhetők eddig kevésbé méltányolt mesterek és művek. Nyomon követhető a stílusirányzatok alakulása a klasszicizmustól a szecesszió hajnaláig. A szerzők a magyar művészettörténet avatott művelői, akik témájukat a legújabb kutatási eredményekre támaszkodva, jól áttekinthető rendszerben összegzik.

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont 1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.

Humán Tudományok Kutatóháza

Tel.: +36 1 224 6700/4624

terjesztes@btk.mta.hu

www.btk.mta.hu

A kötetek megvásárolhatók:

PENNA

KÖNYVESBOLT

1053 Budapest, Magyar utca 40.

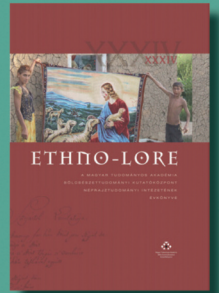
Tel.: +36 30 203 1769 E-mail: info@pennakonyvesbolt.hu Honlap: www.pennakonyvesbolt.hu

Szeretettel várjuk a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon, a B/39-es standnál!

A néprajzi terepmunka kérdései 2. Ethno-Lore, XXXIV.

BALOGH BALÁZS (FŐSZERK.) – ISPÁN ÁGOTA LÍDIA – MAGYAR ZOLTÁN (SZERK.)
358 oldal, kemény táblás, 3500 Ft

Az MTA BTK Néprajztudományi Intézet kutatói először 2016-ban tartottak workshopot a néprajztudomány és az etnológia/kulturális antropológia központi fogalmáról, alapelvéről: a terepmunkáról. Ennek sikere, a jelentős érdeklődés arra ösztönözte az intézetet, hogy A néprajzi terepmunka kérdései 2. címmel újabb konferenciát rendezzen a témában 2017-ben. Az előadásokból készült tanulmányok ebben a kötetben jelentek meg.

Rottal János levelezése Csáky Istvánnal és Ferenczel – Lymbus kötetek 3.

BARTA JÁNOS (KÖZREADÓ)
418 oldal, kemény táblás, 3300 Ft

Rottal mind a Magyar Királyság egyházi és világi főméltóságai, mind a befolyásos erdélyi politikusokkal rendszeres kapcsolatban állt, ami lehetővé tette számára a többirányú tájékozódást, az információk széles körből való begyűjtését. Simulékony modorával, barátkozó gesztusaival, a korabeli magyar nemesi nacionalizmus jellemző szófordulataival igyekezett megnyerni magának a magyar főurak, nemesek jóindulatát.

A fenomenológia keletkezéstörténete mint filozófiai probléma

VARGA PÉTER ANDRÁS
ragasztókött, puha táblás, 272 oldal,
2200 Ft

A könyv kettős célkitűzést követ: egyrészt arra tesz kísérletet, hogy átfogó igény-nyel megrajzolja a fenomenológia keletkezéstörténetét e történet nemtriviális bonyolultságú történeti-fogalmi értelem-alakzatainak vizsgálata révén, másrészt saját történetírói feladatán túl a közvetlen filozófiai relevancia igényével is fel kíván lépni, amennyiben arra is törekszik, hogy feltárja e történeti kérdés filozófiai tétjét.

